

Semlegesség vagy optimalitás: megjegyzések Banyár előadásáról

Simonovits András

KRTK KTI, BME MI

Tartalom

Probléma

- Ha kevés a családtámogatás, akkor a gyermekek egy főre jutó nettó jövedelme kisebb, mint a gyermekteleneké
- *Semlegesíthető-e ez családi pótlékkal vagy gyermekszámfüggő nyugdíjjal?*
- *Optimalitás*: fiatalkori ekvivalens jövedelem = időskori jövedelem
- Banyár: a gyermekszámfüggő nyugdíj az *igazi megoldás*, szélső esetben a gyermektelen semmilyen nyugdíjat nem kap
- Gazdag és szétágazó irodalomismertetés (külön is érdekes)
- Kritika: ha a gyermekekre kevesebbet költenek a szülők, mint magukra, akkor a semlegesség és az optimalitás *kizárja egymást*

Minimális modell

- Két típus: H = gyermekes, L = gyermektelen, súlyuk: f , illetve $1 - f$, apának fia, anyának lánya
- Technikai feltevések:
stacioner népesség: $nf = 1$,
fiatalkor hossza = időskor hossza = gyermeknevelés
hossza
- Kulcsfeltevések:
 1. a termékenység független a transzferrendszertől
- 2. a gyermektelen adóként fizeti a nyugdíjjárulék (τ) egy részét, de emellett megtakarít (s), $0 \leq b_L < b_H$

Optimalitás vs. semlegesség

- Fiatalkori fogyasztás (φ gyermekfogyasztási fajlagos)

$$c_L = 1 - \tau - s, \quad c_H = \frac{1 - \tau}{1 + \varphi n}$$

- Időskori fogyasztás

$$d_L = s + b_L, \quad d_H = b_H$$

- Optimalitás:

$$c_L = d_L, \quad c_H = d_H$$

- Semlegesség

$$c_L = c_H, \quad d_L = d_H$$

Lineáris egyenletrendszer

- Önfinszírozó nyugdíj

$$fb_H + (1 - f)b_L = \tau \quad (1)$$

- Optimális L-pálya

$$1 - \tau - s = b_L + s \quad (2)$$

- Optimális H-pálya

$$1 - \tau = (1 + \varphi n)b_H \quad (3)$$

- Semlegesség (szükséges, és opt esetben elégséges)

$$b_L + s = b_H \quad (4)$$

Táblázat. Optimalitás vs. semlegesség

Csak akkor van *nemnegatív* megoldás ($b_L \geq 0$), ha $\varphi n \leq 1$
Numerikus szemléltetés: $f = 1/2$, $n = 2$, φ fajlagos változik

Gyermek-fajlagos φ	Nyugdíj-járulék τ^*	Megtakarítás s^*	L fogyasztás c_L^*	H fogyasztás c_H^*
0,3	0,304	0,261	0,435	0,435
0,5	0,200	0,400	0,400	0,400
0,7	0,172	0,414	0,414	0,345

Következtetések

- A gyermekszám-függő nyugdíj *önmagában* sem jó
- A családi pótlék *képes* semlegesíteni a gyermekszámot
- Bonyodalmat okoz az itt elhanyagolt jövedelemkülönbség (családi adókedvezmény?) és a bevezetés dinamikája
- Véleményem szerint a gyermekszám-függő nyugdíj *álmodozás*, amely "kancsalul, festett egekbe néz"